

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 9Co/354/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5312209925
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 07. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Kotrčová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2014:5312209925.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Kotrčovej a členov senátu JUDr. Jána Burika a JUDr. Ladislava Mejstríka, v právnej veci navrhovateľky POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Bratislava, Pribinova 25, IČO: 35 807 598, zastúpenej spoločnosťou Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Bratislava, Gr?sslingova 4, IČO: 36 864 421, proti odporkyni Slovenská republika - Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Župné námestie 13, v konaní o náhradu majetkovej škody a nemajetkovej ujmy, na odvolanie navrhovateľky proti rozsudku Okresného súdu Čadca, č.k. 4C/199/2012-94 zo dňa 9. júla 2013, takto

r o z h o d o l :

Rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým návrh zamietol ako i nadväzujúcom výroku o trovách konania p o t v r d z u j e.

V nenapadnutom výroku ponecháva rozhodnutie nedotknuté.

Odporkyni sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom okresný súd zamietol navrhovateľkin návrh a odporkyni náhradu trov konania nepriznal. Zároveň zamietol i návrh na prerušenie konania.

Dospel k záveru, že aj keď exekučný súd vydal poverenie až po uplynutí zákonnej lehoty nedošlo jeho konaní k prietahom v konaní. V danom prípade navrhovateľka nesplnila prvú podmienku zodpovednosti pre zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom, t.j. nepreukázala nesprávnym úradným postupom. Dospel k presvedčeniu, že nebol dôvod na prerušenie konania. Súd rozhodol tak, že odporkyni (v zmysle ust. § 142 ods. 1 O.s.p.) nepriznáva náhradu trov konania.

Proti rozsudku okresného súdu podala odvolanie v zákonnej lehote navrhovateľka. Namietala, že riadne a včas požiadala o zrušenie pojednávania, uviedla dôležité dôvody a predložila súdu listiny spájané s označenými dôvodmi. Súd nemohol vec prejednať v neprítomnosti navrhovateľky. V ďalšom poukázala na to, že vo veci rozhodoval vylúčený sudca. V tejto súvislosti upozornil i na právny názor vyslovený Krajským súdom v Trnave, v rozhodnutí sp. zn. 11NcC/46/2012 zo dňa 17. 10. 2012, kde v právne a skutkovo zhodnej veci vylúčil všetkých sudcov Okresného súdu Dunajská Streda a prikázal vec na prejednanie a rozhodnutie Okresnému súdu Galanta. Súd podľa jej názoru rozhodol bez toho, aby umožnil navrhovateľke ovplyvniť rozhodnutie všeobecného súdu vyjadriť sa k skutkovým a právnym otázkam veci. Navrhovateľka ako strana v konaní nebola oboznámená s obsahom dôkazov a prednesov, nemala možnosť sa k týmto dôkazom a prednesom vyjadriť, pričom sama nemala možnosť navrhnuť dôkazy na podporu svojich protitvrdení. Namietala skutočnosť, že súd rozhodol v merite veci na základe a s použitím novej právnej úpravy obsiahnutej v ust. § 9 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. Súd pri rozhodovaní vychádzal z právneho záveru, že Exekučný poriadok neustanovuje lehotu 15 dní na

rozhodnutie o zamietnutí žiadosti o udelenie poverenia. Uvedený záver neobstojí. Je síce pravdou, že Exekučný poriadok v ust. § 44 ods. 2 výslovne upravuje len, že súd vydá poverenie v lehote 15 dní, ak nezistí rozpor žiadosti o udelenie poverenia na vykonane exekúcie alebo návrhu na vykonanie návrhu alebo exekučného titulu so zákonom. Z uvedenej dikcie však nevyhnutne vyplýva, že súd je povinný preskúmať súlad žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrhu na vykonanie exekúcie alebo exekučného titulu so zákonom v lehote 15 dní a dospieť k jednoznačnému záveru, či poverenie vydá alebo nevydá. Konajúci súd rozhodol bez toho, aby vo veci vykonal dokazovanie zákonným spôsobom a v rozsahu potrebnom na rozhodnutie. Práve na preukázanie výšky škody a príčinnej súvislosti navrhovateľka navrhla vykonanie dokazovania, ktoré súd nevykonala. Uvedeným postupom došlo k odňatiu možnosti navrhovateľke konať pred súdom a došlo k zásahu do práva na spravodlivý súdny proces. Záverom navrhla, aby odvolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie zrušil a vrátil vec tomuto súdu na opätovné prejednanie.

K podanému odvolaniu sa odporkyňa nevyjadřila.

Krajský súd, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), preskúmal rozsudok okresného súdu v rozsahu vyplývajúcom z ustanovenia § 212 ods. 1 O.s.p. a bez nariadenia pojednávania podľa ust. § 214 ods. 2 O.s.p. v spojení s ust. § 156 ods. 3 O.s.p. tento rozsudok vo výroku, ktorým návrh zamietol ako i v nadväzujúcom výroku o trovách konania podľa ust. § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správny potvrdil. V nenapadnutom výroku, ktorým súd návrh na prerušenie konania zamietol ostal rozsudok okresného súdu nedotknutý.

V sporovom konaní, o ktoré ide aj v prejednávanej veci, platí dispozičná a prejednáca zásada. Prejednáca zásada spočíva v tom, že tvrdenie skutočností a navrhovanie dôkazov, ktoré ju preukazujú, je zásadne vecou účastníkov konania. Úprava vychádza z toho, že iniciatíva pri zhromažďovaní dôkazov leží zásadne na účastníkoch a ukladá im označiť dôkazy k preukázaniu tvrdenia. Účastník má teda povinnosť tvrdenia (§ 79 ods. 1 a § 101 ods. 1 O.s.p.) a povinnosť dôkazu. K splneniu tejto povinnosti je zaviazaný každý účastník konania. Pokiaľ navrhovateľka poukazuje na ust. § 101 ods. 2 O.s.p. a na to, že súd nepostupoval správne, keď vykonal pojednávanie bez prítomnosti navrhovateľky, odvolací súd uvádza, že súd prvého stupňa postupoval správne, keď nepristúpil na rôzne konštrukcie navrhovateľky, ktoré iba sťažujú priebeh konania a postup súdu v ňom. Ustanovenie § 101 ods. 2 O.s.p. predpokladá pre prejednanie v neprítomnosti takého účastníka skutočnosť, že sa účastník nedostavil na pojednávanie, ani nepožiadala z dôležitého dôvodu o odročenie. Navrhovateľka v danom prípade nepožiadala o odročenie z dôležitého dôvodu. Z návrhu na zrušenie nariadeného pojednávania z dôvodu porušenia nestrannosti súdu a sudcu je možné pri jeho obsahovom posúdení dôjsť k záveru, že týmto úkonom by navrhovateľka mohla požiadať o odročenie pojednávania, no zároveň vzhľadom na uvedený dôvod - nestrannosť sudcu, súdu - nie je možné v danej situácii vyhodnotiť takýto dôvod ako dôležitý, nakoľko ak navrhovateľka spochybňovala v konaní zákonného sudcu s poukazom na ust. § 15 ods. 1 O.s.p., podľa názoru odvolacieho súdu v aktuálnom konaní nie sú zistené žiadne skutočnosti, ktoré by spochybňovali nestrannosť zákonného sudcu. Ustanovenie Občianskeho súdneho poriadku (§ 14 a nasl. O.s.p.) predstavuje výnimku z významnej ústavnej zásady, že nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Vzhľadom na to možno vylúčiť sudcu z prejednávania a rozhodovania pridelennej veci len celkom výnimočne a len zo skutočne závažných dôvodov, ktoré sudcovi zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom, objektívne, nezaujato a spravodlivo. Samotný subjektívny názor účastníka konania, že v osobe určitého sudcu sú dané okolnosti vylučujúce ho z prejednávania a rozhodovania veci, nezakladá ešte bez ďalšieho dôvod pre legitímne obavy z jeho nestranného a nezaujatého rozhodovania. Dôvod na vylúčenie sudcu nezakladá ani skutočnosť, že sudca má prejednať a rozhodnúť vec, v ktorej žalovaným je súd, na ktorom tento sudca vykonáva súdnictvo (viď napríklad uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. mája 2010 sp. zn. 3 Nc 14/2010). Pokiaľ navrhovateľka spochybňovala v konaní zákonného sudcu s poukazom na ust. § 15 ods. 1 O.s.p., odvolací súd zdôrazňuje, že o vylúčení zákonného sudcu už rozhodoval uznesením č. k. 6NcC/340/2013-18 zo dňa 28. marca 2013, ktorým nebola vylúčená z prejednávania veci zákonná sudkyňa JUDr. Anna Plichtíková. Odvolací súd v aktuálnom konaní takisto nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by spochybňovali nestrannosť zákonnej sudkyne. Pre účely preskúmanej veci odvolací súd konštatuje, že dôvodom na vylúčenie sudcu nie je bez ďalšieho ani to, že vykonáva súdnictvo na súde, ktorý údajne (podľa tvrdenia navrhovateľky) svojím nesprávnym úradným postupom v inej právnej veci založil zodpovednosť odporkyne za majetkovú a nemajetkovú ujmu v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z.

Právo účastníka, aby jeho vec bola prejednávaná verejne a v jeho prítomnosti, zaručené čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, je potrebné chápať tak, že súd je povinný umožniť účastníkovi uplatnenie práva konať a rozhodnúť v jeho prítomnosti. Dokazovanie je časťou občianskeho súdneho konania, v ktorej si súd vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci. Účastníci konania majú procesnú dôkaznú povinnosť, teda povinnosť uviesť dôkazy na preukázanie tvrdených skutočností. Procesný dôsledok spojený s dôkaznou povinnosťou môže mať za následok neunesenie dôkazného bremena. Dôkaznú povinnosť môže účastník plniť od začiatku konania, v návrhu na začatie konania, vo vyjadrení k nemu, mimo týchto procesných úkonov, v rámci prípravy pojednávania pri odročovaní pojednávania. Jej cieľom je unesenie dôkazného bremena v rozsahu, v ktorom dôkazné bremeno spočíva na účastníkovi konania bez ohľadu na jeho procesné postavenie. Za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť stav veci, najmä výsluch svedkov, znalecký posudok, správy a vyjadrenia orgánov fyzických osôb a právnických osôb, listiny, ohliadka a výsluch svedkov. Podľa ust. § 129 ods. 1 O.s.p. možno vykonať dokazovanie listinami tak, že predseda senátu (samosudca) na pojednávaní listinu alebo jej časť prečíta alebo oboznámi ich obsah. Podľa ust. § 122 ods. 1 O.s.p. súd vykonáva dokazovanie na pojednávaní, ak neboli splnené podmienky na vydanie rozhodnutia bez ústneho pojednávania.

V danej veci bolo nariadené pojednávanie na presný termín v sídle súdu prvého stupňa, pričom navrhovateľka bola riadne na toto pojednávanie predvolaná, no bez ospravedlnenia sa nedostavila, i keď podala návrh na zrušenie pojednávania z dôvodu objektívneho porušenia zásady nestrannosti súdu a sudcu. Krajský súd poukazuje na skutočnosť, že v zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv, teda právo vykonávať procesné úkony, vo formách stanovených zákonom nazeráť do spisu, robiť si výpisy, vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a všetkým dôkazom, ktoré sa vykonali § 123 O.s.p., byť predvolaní na súdne pojednávanie. Na pojednávaní sa súd oboznámil s obsahom spisu a obsahom exekučného spisu. Pokiaľ teda okresný súd na pojednávaní vykonal dôkazy navrhované navrhovateľkou a poskytol možnosť obom účastníkom zúčastniť sa pojednávania, čím mali možnosť vyjadriť sa k dôkazom, resp. navrhnúť ďalšie dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, tak týmto postupom okresného súdu nedošlo k porušeniu princípov kontradiktórnosti a princípu rovnosti zbraní ako základných definíčných prvkov práva na spravodlivé súdne konanie. Okresný súd dodržal i zásadu priamosti a ústnosti vykonávania dôkazov ako jednu zo základných zásad občianskeho súdneho konania, ktorú zaručuje nielen ústava (čl. 48 ods. 2), ale aj Dohovor (čl. 6 ods. 1), keďže táto zásada je súčasťou práva účastníkov konania na spravodlivé prejednanie veci, týkajúce sa ich občianskych práv a záväzkov a je aj zároveň špecifickým vyjadrením zásady kontradiktórnosti sporového konania. Práve zo strany prvostupňového súdu dodržanie práva účastníka konania vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom je v zhode i s judikatúrou, o ktorú sa opiera aj ESLP, ktorý vyslovil, že súčasťou koncepcie spravodlivého súdneho konania je zásada kontradiktórnosti, v súlade s ktorou musia mať účastníci nielen právo navrhnúť všetky dôkazy, ktoré považujú za nevyhnutné na preukázanie svojich tvrdení, ale aj právo byť oboznámení a vyjadriť sa ku všetkým dôkazom a vyjadreniam predloženým s cieľom ovplyvniť rozhodnutie súdu. Vo vzťahu k princípu rovnosti zbraní, ktorý bol prvostupňovým súdom dodržaný, bola poskytnutá obom účastníkom konania primeraná možnosť predložiť svoje návrhy. Pokiaľ okresný súd v rámci vykonávaného dokazovania vytvoril procesný priestor obom sporovým stranám na navrhovanie dôkazov, oboznámenie sa a vyjadrenie sa k nim, tak neodňal navrhovateľke ako účastníkovi konania možnosť konať pred súdom, teda rešpektoval judikatúru ústavného súdu a ESLP. Postupom okresného súdu nedošlo k porušeniu práva vyjadriť sa ku každému z vykonaných dôkazov v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, k porušeniu zásad priamosti a ústnosti vykonávania dôkazov a kontradiktórnosti sporového konania, teda zásad obsiahnutých v príslušných ustanoveniach O.s.p., v práve na spravodlivý proces, ako ho vykladá ústavný súd a ESLP.

Pokiaľ navrhovateľka v odvolaní tvrdila, že súd prvého stupňa konštatoval, že ňou namietané lehoty na vydanie rozhodnutia boli dodržané, odvolací súd zdôrazňuje, že okresný súd poukázal na to, že k dodržaniu tejto lehoty nedošlo, no nie každé nedodržanie lehoty je nesprávnym úradným postupom. Odvolací súd poukazuje na názor Ústavného súdu SR, podľa ktorého porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov nemožno vyvodzovať len zo skutočnosti, že štátny orgán dôsledne nepostupoval v zákonom ustanovených lehotách (nález Ústavného súdu SR z 7. mája 2013, sp. zn. IV. ÚS 471/2012-75). Ďalej je nutné zdôrazniť, že súd vo svojej rozhodovacej činnosti na zákonom ustanovené lehoty síce prihliada, ale ich nedodržanie automaticky nevyvoláva porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, pretože aj v týchto prípadoch sú rozhodujúce všetky konkrétne okolnosti posudzovanej veci. Porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov v zmysle citovaného článku ústavy nemožno preto vyvodzovať len zo skutočnosti, že štátny orgán dôsledne

nepostupoval v zákonom ustanovených lehotách (pozri napr. I. ÚS 86/02). Ústavný súd už v tejto súvislosti uviedol, že pojem „zbytočné prietahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy (obdobne aj pojem v „primeranej lehote“ obsiahnutý v čl. 6 ods. 1 dohovoru) je pojem autonómny, ktorý nemožno vykladať a aplikovať len s ohľadom na v zákone ustanovené lehoty na vykonanie toho-ktorého úkonu súdu alebo iného štátneho orgánu (I. ÚS 70/02).

S poukazom na ust. § 219 ods. 1 O.s.p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Neušlo pozornosti odvolacieho súdu, že prvostupňový súd postupoval v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. účinného od 1.1.2013 a aplikoval novú právnu úpravu. Treba zdôrazniť, že súd prvého stupňa správne uviedol, že prípadné prietahy v konaní môže konštatovať jedine Ústavný súd, prípadne Európsky súd pre ľudské práva, všeobecný súd nie je oprávnený túto otázku riešiť. Uvedené platilo tak pred novelou zákona č. 514/2003 Z. z., vykonanou zákonom č. 412/2012 Z. z., ako i po nej. Zákonodarca novelizovaným znením § 9 ods. 2 iba zabezpečil jednotnosť jeho výkladu.

Navrhovateľka v danom prípade odôvodňovala nesprávny úradný postup exekučného súdu nedodržaním zákonom stanovenej 15-dňovej lehoty na vydanie poverenia, čo malo zároveň spôsobiť vznik prietahov v konaní. Okresný súd konštatoval neexistenciu nesprávneho úradného postupu ako základnej podmienky pre vznik zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci. Nesprávny úradný postup je definovaný v ust. § 9 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. a za osobitné právne skutočnosti je potrebné považovať: 1. porušenie povinnosti orgánu verejnej moci urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom ustanovenej lehote a 2. zbytočné prietahy v konaní. Hoci za nesprávny úradný postup zákon považuje aj ďalšie skutočnosti, vychádzajúc zo skutkového odôvodnenia žaloby, navrhovateľka poukazovala práve na tieto dve rôzne skutočnosti. V tomto smere možno dať za pravdu odvolateľke, že okresný súd dostatočne nerozlíšil medzi zodpovednosťou za porušenie povinnosti orgánu verejnej moci urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom ustanovenej lehote a zbytočnými prietahmi v konaní, ktoré nemožno stotožňovať. Záver okresného súdu, že k nesprávne úradnému postupu nedošlo, je však vecne správny.

Na danú vec je potrebné aplikovať ust. § 9 ods. 1, 2 zákona č. 514/2003 Z. z. účinného do 31.12.2012.

Podľa citovaného ustanovenia, štát zodpovedá za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom. Za nesprávny úradný postup sa považuje aj porušenie povinnosti orgánu verejnej moci urobiť úkon, alebo vydať rozhodnutie v zákonom ustanovenej lehote, nečinnosť orgánu verejnej moci pri výkone verejnej moci zbytočné prietahy v konaní, alebo iný nezákonný zásah do práv a právom chránených záujmov fyzických osôb a právnických osôb.

Právo na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom má ten, komu bola takýmto postupom spôsobená škoda. Je potrebné uviesť, že súd pri vydaní rozhodnutia musí vychádzať z objektívneho zistenia a posúdenia, či sú splnené podmienky pre udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, alebo splnené nie sú. Výsledkom rozhodovacej činnosti súdu je, že súd žiadosti o vydanie poverenia buď vyhovie, alebo žiadosť zamietne, pričom ani zo zákona nevyplýva, že kogentne musí súd žiadosti navrhovateľa v každom prípade vyhovieť. V zmysle uznesenia Najvyššieho súdu ČR 25Cdo 1018/07 zo dňa 25.08.2009 rozhodovacia činnosť, ktorá je podstatou súdnictva nemožno hodnotiť ako nesprávny úradný postup. Je teda zrejmé, že posúdenie veci a vydanie rozhodnutia nemožno považovať za nesprávny úradný postup. Tiež je potrebné vziať do úvahy fakt, že jediná spoločnosť iniciovala konania v stovkách až tisíckach typovo obdobných vecí, čo je treba zohľadňovať pri posudzovaní kritéria faktickej zložitosti veci z hľadiska správania sa navrhovateľa ako účastníka súdneho konania. Tiež je potrebné uviesť, že nie každé nedodržanie zákonných lehôt sa považuje automaticky za porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Ani samotná dĺžka konania sama o sebe ešte nemusí bez ďalšieho znamenať závažné porušenie práv sťažovateľa. V danom prípade bolo nesporné, že išlo o exekučnú vec, v ktorej súd mal rozhodnúť o žiadosti o udelenie poverenia a v prípade udelenia poverenia bol povinný ho vydať do 15 dní od doručenia žiadosti. Súd poverenie v tejto lehote nevydal. Súd však skúmal, či nie je rozpor so zákonom, keďže išlo o rozhodcovské rozhodnutie v spotrebiteľskej veci, pričom oprávnenosť takéhoto skúmania exekučného súdu vyplýva aj z rozhodnutia Súdného dvora EÚ vo veci C40/08 Asturcom Telecommunicationes SL proti Cristina Rodríguez Nogueira. S prihliadnutím potom i na závažnosť a obtiažnosť veci (spotrebiteľskej) pri dodržaní zvýšenej ochrany spotrebiteľa nebolo možné dodržať zákonom stanovenú 15-dňovú lehotu pre udelenie poverenia. Pritom je potrebné zohľadňovať, že závažnejšie, ako nedodržanie zákonnej lehoty, by bolo porušenie povinnosti chrániť spotrebiteľov. Navrhovateľ tiež nepreukázal, že by využil nejaké

prostriedky do vydania udelenia poverenia, a teda, že chcel zvrátiť ten stav, v ktorom pociťoval podľa jeho uvedenia neistotu a frustráciu. Navrhovateľ ničím hodnoverným nepreukázal majetkovú škodu, ani nemajetkovú ujmu. Tvrdená škoda nemá bezprostrednú a príčinnú súvislosť s rozhodnutím exekučného súdu, tvrdenými priet'ahmi. Nepreukázal, že z vydania rozhodnutia exekučného súdu, bez tvrdených priet'ahov exekučného súdu, by nebolo došlo k vzniku tvrdenej škody.

Z uvedeného vyplýva, že v danom prípade nedošlo k nesprávnemu úradnému postupu, spočívajúcom v nedodržaní zákonom ustanovenej lehoty na vykonanie úkonu súdu alebo vydanie rozhodnutia.

O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 142 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p.. V odvolacom konaní bola úspešná odporkyňa, ktorá si však náhradu trov odvolacieho konania postupom podľa § 151 ods. 1 O.s.p. neuplatnila, resp. jej ani žiadne trovy nevznikli, preto rozhodol krajský súd tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.